

Varjasi Gyula

90 ÉVE SZÜLETETT TILLAI AURÉL ZENESZERZŐ

A kilencven éves Tillai Aurél, aki 1930. november 23-án született Pécs városában, sokakban, és számomra is szép emlékeket idéz fel. A Pécsi Tudományegyetem Professor emeritusa idehaza és külföldön egyaránt ismert és elismert kórusvezető, zeneszerző és egyetemi oktató. Közel 60 éve tanítja a karvezetést és zeneelméletet. Számos kitüntetései közül kiemelem a Liszt Ferenc díjat, a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet, az Érdemes művészi kitüntetést, Pécs Városi Díszpolgári címet és a Kossuth díjat. A Magyar Kórus-szövetség tiszteletbeli elnöke, a Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Versenyek művészeti vezetője, elnöke.

1956-2000-ig vezette Tillai Aurél a Pécsi Főiskolai Vegyeskart (később: Pécsi Egyetemi Kórust), amit Antal György (a Konzervatórium igazgatója) és Hegyi József (tanszékvezető) alapított 1949-ben.

Tillai Aurél 1965 -1987 között vezette a Mecsek Kórust, amit 1957-ben Hegyi József alapított, majd sorban tanítványai vezették tovább: Nagy Ernő, Kertész Attila és most Dr. Balatoni Sándor.

A Pécsi Kamarakórust ketten alapították Dobos Lászlóval 1958-ban és Tillai Aurél 62. éve vezeti ezt a kórust. Ezekkel a kórusokkal bejárta egész Európát, nemzetközi díjakat nyert el és komoly rangot szerzett a magyar kórusművészetnek.

Egy számomra szép emléket osztok meg. A Lassus Énekegyüttes a vezetésemmel 2011. júniusában a 22. Nemzetközi Pécsi Kamarakórus Versenyen II. helyezést és a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának különdíját nyerte el. Itt személyesen is találkozhattam Tillai Aurél zeneszerzővel, akinek a Dies irae kórusművét énekeltük ezen a kórusversenyen. A Délmagyarország c.újságban az alábbi hír jelent meg. „A 22. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Versenyen – amelyen szlovén, német, orosz egynemű és vegyes karok is indultak – nagy sikert aratott a Szegedet képviselő Lassus Énekegyüttes Varjasi Gyula karnagy vezetésével.”

Tillai Aurél zenei kapcsolatai Szegeddel többféle szálon is futnak. Szegedi kapcsolatait tekintve idézek abból az interjúból, amit 2012-ben készítettem vele doktori disszertációm kapcsán. Idézem őt: „Kardos Pál a tiszta intonálás islolóját építette föl. A halk (piano) tartományban nagyon szép kórushangzást sikerült kinevelnie. Ez hatással volt az én tevékenységemre is. Kardos Pál csak egyszer-kétszer jött Pécsre konferenciákra, de én is átjárom olykor Szegedre. Akkor a karvezetés órája, ami két órát tartott, mind intonálási gyakorlatokkal folyt, és szinte csak egyetlen hallgató felelt az órán. Folyton Ordasi Pétert feleltette, mert ő tulajdonképpen egy nagyon kiváló diák volt. Őt én innen ismerem, azóta aztán összetalálkoztunk egy párszor. A Karvezetés órákon inkább az intonálási gyakorlatok voltak túlsúlyban. Biztos hallott arról a harmóniumról, amit akusztikusan hangolt be Kardos Pál, és ezt én is meghallgattam...” „A karénekóráján is részt vettem, meg hangversenyen is, és az nagyon tanulságos volt.” Ordasi Péter ismeretsége révén azóta a Pécsi Kamarakórus is adott hangversenyt Szegeden Tillai Aurél vezetésével az Újszegedi Református Templomban, ahol Tillai Aurél: Mint a szép híves patakra kezdetű 42. genfi zsoltár oratórikus műve is elhangzott vonósnégyes és orgona közreműködésével. A szegedi Bartók Béla Női Kar is adott hangversenyt Pécsen Dr. Ordasi Péter vezényletével. Tillai Aurél a Kardos Pál Alapítványtól díjat is vehetett át.

A franciaországi Toursban egymás után lépett fel a kórusversenyen a Szegedi Bartók Kórus Rozgonyi Éva vezényletével és a Pécsi Kamarakórus Tillai Aurél vezetésével.

Kórusművei közül több is elhangzott Szegeden az Éneklő Ifjúság és a Szegedi Egyházzenei Hónap rendezvényeinek kórushangversenyén. A Fons Amoris, a Kit sok boldog pásztor és a

Dies irae az Egyházzenei Hónap rendezvényein hangzott el a Lassus Énekegyüttes előadásában az én vezényletemmel.

A Viva la musica című kórusmű is az Egyházzenei Hónap rendezvényén került bemutatásra a Kodály Zoltán Óvónői Kar előadásában, Szabó Katalin vezényletével.

A Stabat Mater szintén az Egyházzenei Hónap rendezvényén hangzott el a Szegedi Vox Nova Kórus előadásában, Balogh Irén vezényletével.

A Délvidéki Népdalok / Esik eső, az Éneklő Ifjúság hangversenyen hangzott el az SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet I. éves hallgatóinak kórusa előadásában az én vezényletemmel.

Az 1970-es években Kalmár Ferencné vezényelte a Hörpentő című darabot az Éneklő Ifjúság rendezvényen. A Rókusi Ének-zenei Általános Iskola gyermekkórusa énekelte.

2015-ben a Venite adoremus Dominum – Európai karácsonyi énekek című kórusmű Szeged város felkérésére íródott. Tillai Aurél a Venite adoremus bemutatója előtt meglátogatta a Szeghy Endre Pedagógus Női Kart és próbát is tartott. Az ősbemutató is jelen volt.

Az ősbemutató a Szeghy Endre Pedagógus Női Kar ünnepi hangversenyén hangzott el a Szeged napján rendezett koncerten, a szegedi rókusi templomban Dohány Gabriella vezényletével és Kuzma Levente orgonakíséretével.

A Venite adoremus Dominum egynemű kari kotta nyomtatott változata a FINALE kottaszerkesztő programmal készült. A kottagrafikai munkát én készítettem el. Később a vegyeskari változatot Erdélyi Zoltán írta át nyomtatott formába.

Tillai Aurél kórusművei több kóruskötetben jelentek meg: 36 KÓRUSMŰ a Pro Pannónia Kiadói Alapítvány kiadásában jelent meg Pécsen, 2010-ben. A Fons amoris, amely húsz egyházi vegyeskart foglal magában, a Nevelők Háza Kórusalapítvány kiadásában jelent meg 2015-ben. E kötet latin és magyar nyelvű, katolikus és protestáns egyházi kórusműveket tartalmaz. A Tavaszodik című kötet a Pannónia Könyvek kiadásában jelent meg 2019-ben. 26 egyneműkart tartalmaz.

Tillai Aurél karnagyfi pályafutása alatt 16 CD-t jelentetett meg: Bárdos Lajos kórusművek, Tillai Aurél kórusművei (1988), Kodály Zoltán vegyeskari művei, I vaghi fiori című madrigálok, Monteverdi kórusművei, Tillai Aurél: Tavasz induló, a Pécsi Ének-Zene tagozatos Gimnázium Bartók Kamarakórusa előadásában, Larghetto nostalgico című CD, amely Tillai Aurél válogatott műveit tartalmazza.

Megjelent lapkották az EMB kiadásában:

Tillai Aurél: Erdélyi Népdalok 16 oldalas kotta. Első megjelenése 1987, az Editio Musica Budapest kiadónál. A Cantate Domino nőikarra és vegyeskarrá. Megjelent 2014-ben az Editio Musica Budapest kiadásában, a Lauda Sion nőikarra és vegyeskarrá szintén az Editio Musica Budapest kiadásában jelent meg 2014-ben.

Megjelentek továbbá Tillai Aurél kórusművei az NPI, a KÓTA kiadványaiként is, valamint gyűjteményekben: Magyar Zsoltárok, Kóta, Evangélikus, Baptista kötetekben, tankönyvekben.

Oktatói pályafutása alatt több iskolai jegyzete is megjelent: Kariskola vegyeskarok számára a Népművelési Propaganda Iroda Budapest kiadásában 1973-ban. Kariskola vegyeskarok számára, Útmutató 1978. Pécs, Karvezetés II. Tankönyv kiadó Budapest 1992. Felkészülés a kóruspróbára. Találkozás a művel a Népművelési Propaganda Iroda kiadásában.

Egyéb kamaraműve a Vonósnégyes, amely késő romantikus vonásokat tükröz.

Tillai Aurél zeneszerző 9 oratórikus jellegű művet alkotott. 115. zsoltár (szimfonikus zenekarral), Zsoltárkantáta, Te Deum, Dicsőítő ének, Reformáció kantáta, Tüke mise (Élő mise). Legutóbb bemutatott kompozíciója a Missa secunda. 2020. szeptember 29-én jelent meg Az ORSZÁGÚT folyóiratban Juhász Zsuzsa „A kóruskór terjesztője” című cikk, melyben Tillai Auréllal beszélget. Ebben lehet olvasni a zeneszerző eddigi utolsó művéről. Legutolsó műve a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) pályázatára készült Magyarok zsoltára (Trianon zsoltár). A bariton szólóra, kórusra és nagyzenekarra írt művet Dsida Jenő, József Attila, Dutka Ákos, Reményik Sándor és Wass Albert szövegei ihlették. Köszönettel tartozom Tillai Aurél tanár úr, zeneszerzőnek, hogy megtiszteltetésnek vette a róla szóló előadás megtartását!